

Til: Hafslund Produksjon AS
Fra: Norconsult
Dato: 2014-03-10

Vamma 12 kraftverk - svar på høringsuttalelser

I oppdrag av Hafslund Produksjon tar Norconsult i det som følger stilling til høringsuttalelser angående temaene som er utredet i konsekvensutredning for tema naturmiljø, datert 1.oktober 2013. Høringsuttalelsene som kommenteres vises som "innrammede utklipp" fra uttalelsene.

1 ASKIM KOMMUNE – 26.02.2014

1.1 Generelt

Det vises til fagrapport for naturmiljø utarbeidet av Norconsult og Hafslund produksjon AS. Det går fram av denne beskrivelsen at tiltaket «*kan være til nevneverdig skade eller ulempe for noen allmenne interesser i vassdraget eller sjøen.*»

Det vites ikke hvor det siteres fra, men setningen i anførselstegn står ikke i naturmiljørapporten fra Norconsult. For øvrig konstateres at denne fagrapporten ikke er utarbeidet i samarbeid mellom Norconsult og Hafslund produksjon, slik ordlyden i Askim kommunes uttalelse antyder. Fagrapporten er utarbeidet kun av Norconsult AS som objektiv part.

1.2 Naturtyper, naturbase

På Askimsiden av elva nedstrøms dagens anlegg er det 2 områder som er inntatt i «Naturbase» det gjelder områdene BN 00076389 – et viktig bekkedrag med utløp på motsatt side av elva i forhold til utløp fra ny kraftstasjon, samt BN0007630 – en sørvendt berg og rasmark tett inntil eksisterende kraftstasjon på Askimsiden. Endrede strømforhold både oppstrøms og nedstrøms kraftstasjonsområdet som følge av kanal til ny kraftstasjon kan medføre endring i naturmiljø lokalt i vassdraget.

BN 00076389 – Jahrebekken (viktig bekkedrag)

Naturtypelokaliteten er begrenset til Jahrebekken (separat sidebekk til Glomma). Verdien til naturtypen knyttes til kantvegetasjonen, og spesielt at slike bekkedrag har viktige økologiske funksjoner i landskapet. Dette er også hovedgrunnen til at de fleste bekkedrag i kulturlandskap vil kunne benevnes som viktige naturtyper. Endrede strømningsforhold i Glomma vil altså *ikke* påvirke verdien til naturtypen.

BN 0007630 – Skrenten (sørvendte berg og rasmarker)

Lokaliteten er valgt ut som viktig naturtype grunnet rik karplanteflora og blandingskog med innslag av flere løvtre-arter. Lokaliteten er sørvendt med noe ustabil grunn, som kan gi opphav til mindre utbredte arter. Lokaliteten er altså knyttet opp mot vegetasjonen i den bratte skrenten fra Glomma opp mot veien. Endrede strømningsforhold vil ikke påvirke vegetasjonen her, da grunnvannstanden vil forbli uendret.

Endrede strømningsforhold opp- og nedstrøms kan medføre endring i naturmiljø helt lokalt, men vil altså ikke påvirke de arealene Jahrebekken og Skrenten som er oppgitt å inneha spesiell verdi for biologisk mangfold.

1.3 Rødlistet fisk og fugl

Tiltaket vil finne sted i et område hvor det fremstår som sannsynlig med negative konsekvenser både for truet og nær truet fisk og fugl. De rapporter som foreligger viser også at det er behov for ytterligere utredninger som konsekvensutredning etter vassdragsreguleringsloven forutsetter, slik at man får satt de nødvendige vilkår om manøvreringsreglement, miljøpålegg og kompensasjonsordninger som fremgår av konsesjonslovgivningen.

Det fremstår som lite sannsynlig at tiltakets driftsfase vil påvirke rødlistet fugl i området, men i anleggsfasen vil området har redusert verdi for både beitesøk og som hekkeplass. For fisk vurderes også konsekvensene i driftsfasen som relativt små, jfr. fagrapport naturmiljø. Imidlertid vil det være relevant å undersøke hvordan fugl (og fisk) benytter arealene i ulike deler av året, slik at anleggsgjennomføringen kan tilpasses dette.

1.4 Vannføringsendringer og fisk

Vannføringen i den nedre delen av Glomma og i Aagårdselva er uavhengig av etablering av Vamma 12, dette er en forutsetning i konsekvensvurderingen.

Da et nytt aggregat vil øke driftssikkerheten i Vamma kraftverk, vil Vamma 12 snarere redusere sannsynligheten for plutselige vannføringsendringer, selv om omfang av forbedringen er usikkert. Det vurderes derfor at utbygging av Vamma 12 ikke påvirker leveområdene til laksen i Aagårdselva.

Se også punkt 3 i dette notatet.

2 SKIPTVET KOMMUNE – 26.02.2014

2.1 Ål

Følgende utklipp fra Skiptvet kommunes uttalelse begynner med et sitat fra Norconsults konsekvensutredning.

«I bakevjene bak tømmerrenene og odder mellom Strømnes og dagens kraftverk samler det seg mye ål sommer og høst. Disse mer eller mindre strømsvake partiene av elva er dermed leveområde for arten i den varme årstiden. I tiltakets influensområde er det flere slike partier som ålen rødlista som kritisk truet (CR), bruker til næringssøk. På bakgrunn av at området er leveområdet for den kritisk trua arten, vurderes influensområdet å ha stor verdi. Da det ikke forventes at artens leveområder forringes av tiltaket, vurderes konsekvensen for ål som ubetydelig.»

Det er uklart for kommunen hva som er grunnlaget for konklusjonen i siste setning, sammenholdt med den forutgående setningen i Norconsults fagrapport. Uttalelsene forstås som at området hvor den rødlista ålen oppholder seg og søker næring blir påvirket, men at det ikke forventes at leveområdene vil forringes av tiltaket.

Det vurderes at områdene relativt nær kraftverket vil være egnet som leveområde selv etter en eventuell utbygging, selv om strømningsforholdene endres lokalt. Om arealene blir påvirket som følge av lokalt endrede strømningsforhold, betyr ikke dette nødvendigvis at tiltaket vil ha negativ påvirkning (i driftsfasen). Ved kraftverksutbygginger er det som regel opp- og nedvandring som er de kritiske parameterne. En

eventuell utbygging av Vamma 12 vil derimot ikke medføre endrede forhold for dette grunnet eksisterende kraftverk.

Ved konsekvensvurderingen sees de direkte berørte områdene i sammenheng med det totale arealet av leveområdet ålen har i vassdraget. Med tanke på at det er potensielle leveområder for ål i hele vassdraget mellom Vamma og brakkvannsområdene nær sjøen, samt i blant annet Minge vannet og Vestvannet, er det lite som tyder på at tiltaket har nevneverdig betydning for leveområdene til ålen. Dette framgår ikke så tydelig i rapporten, og er ikke tillagt spesielt stor vekt, da den direkte påvirkningen heller ikke forventes å ha stor betydning for den lokale ålpopulasjonen nær utløpet.

2.2 Artsrik flora rundt planlagt inntak og allmenne interesser

Det fremgår videre av rapporten fra Norconsult på side 15 at *området rundt inntaket [for det planlagte tiltaket] er nokså artsrikt*. Det følger av dette at det planlagte tiltaket utvilsomt *kan føre til nevneverdig skade eller ulempe på noen allmenne interesser i vassdraget*.

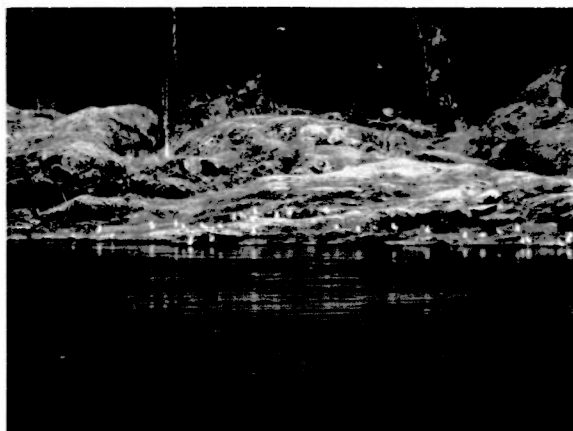
Området rundt inntaket ble kartlagt, og det ble vurdert som nokså artsrikt. Like fullt ble det ikke funnet sjeldne arter, og floraen var dominert av kulturpåvirkete arter som trolig har kommet inn i forbindelse med etablering av veien fra kraftverket til det planlagte inntaket. Av denne grunn vurderes området å være representativt for distriktet, som følgelig gir *liten* verdi jfr. metodikk i Statens Vegvesen sin Håndbok 140 som skal legges til grunn ved konsekvensutredninger.

Det vil også påpekes at uttrykket «*allmenne interesser*» som blir brukt i høringsuttalelsen er lite definert og er derfor ikke brukt konsekvensutredningen som omhandler naturmiljø/biologisk mangfold.

2.3 Truede fuglearter

Norconsult viser i sin rapport til at det i området tidligere er gjort observasjoner av både sterkt truede og nær truede fuglearter^{vi}. Det er også ved befarings *observert store mengder fiskemåke* i det påvirkede området, og *strandsnipe omtrent akkurat der hvor tiltaket er tenkt gjennomført*. Etter kommunens syn fremstår den avsluttende vurderingen nederst på side 18 i Norconsults rapport som motstridende med observasjonene som er gjort tidligere og det som må betegnes som betydelige observasjoner i et begrenset tidsrom som under befaringen.

Det blir vurdert i rapporten at *planområdet*, d.v.s. områdene med direkte arealbeslag samt elveavsnittet mellom eksisterende og planlagt utløp, har *liten* verdi for fugl. De nevnte rødlista fugleartene ble observert i nærområdet, men ikke i området som vil direkte berøres i tiltakets driftsfase. Da det blir vurdert at disse områdene ikke er viktige funksjonsområder for de overnevnte nær trua fugleartene, blir følgelig verdien vurdert som *liten*. Likeledes utgjør ikke utbyggingsområdet en del av viktig habitat for de øvrige rødlista fugleartene som er registrert i området de senere år. Som eksempel kan det nevnes at strandsnipen ble observert beitende i en pytt inne i selve kraftverksområdet, mens måkene ble observert på flere kanter av kraftstasjonsområdet men med hovedtilholdssted på holmene ute i elva.

Det synes som at Norconsult i konsekvensvurderingen utelukkende har vurdert konsekvensene for truede arter, eller nærtruede arter. Dette er etter loven en for snever innfallsvinkel. Vassdragsmyndighetene skal i sin vurdering av om et tiltak krever konsesjon se på tiltakets inngrep i området som helhet, jf ordlyden i vrl. § 8 - *nevneverdig [til] skade eller ulempe for noen allmenne interesser.*

Se overnevnte kommentarer om «allmenne interesser» i punkt 2.2. Det henvises til Statens Vegvesen sin håndbok 140 for mer utfyllende metodikk.

For øvrig skal truede arter eller ansvarsarter tillegges særskilt vekt ved konsekvensvurderinger, samt områder med særegne funksjoner som raste-, beite- eller hekkeområder og områder med stort artsmangfold i lokal/regional/nasjonal målestokk. Planområdet er vurdert ikke å inneha slike kvaliteter. Jeg mener derfor at innfallsvinkelen i utredningen ikke er for snever, men på linje med gjeldende praksis for naturmiljø-utredninger.

3 TILLEGGSSUTTAELSE FRA FYLKESMANNEN I ØSTFOLD (23.01.2014) OG HØRINGSUTTAELSE FRA NGOFA OG NORSKE LAKSEELVER (05.02.2014)

Som beskrevet i pkt. 1.4 forventes ikke at et nytt aggregat i Vamma kraftverk vil endre vannføringen nedstrøms. Dermed er forholdene som er dokumentert i NGOFAs uttalelse uavhengig av tiltaket som vurderes i konsekvensutredningen (utbygging av Vamma 12) og kommenteres ikke videre.

For øvrig er vi ikke enig i tiltakshavers vurderinger av området nedstrøms tiltakets verdi for laksefisk. P.g.a. svært risikofylt nedvandringsvei (passering av turbiner) for eventuelle smolt som produseres i området ved dagens tilstand, vurderes influensområdet å ha liten til middels verdi for anadrom fisk. Vi mener at en slik vurdering vil måtte ta høyde for at senere vil gjøres tiltak ved Sarpefossen for å få smolt og gytefisk trygt forbi turbinene. Vurderingen må således ta utgangspunkt i en tilstand med trygge utvandringsforhold.

Vurderingene av påvirkningen tiltaket har på laks er sammenlignet med dagens situasjon i vassdraget. Dersom tiltak gjøres i Sarpefossen vil områdene oppstrøms fossen kunne få økte verdier for bestanden av anadrom fisk i vassdraget. Det foreligger, etter det vi vet, ingen konkrete planer om utføring av slike tiltak, og denne faktoren er derfor holdt utenom vurderingene i fagrappporten.

Sandvika, 2014-03-10

Kjetil Sandem